

**EŻAMIJET ANNWALI TAL-JUNIOR LYCEUM U
L-ISKOLA SEKONDARJA 2009**

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsim tal-Assessjar Edukattiv

IL-HAMES SENA STUDIJI SOĊJALI (Option) HIN: Siegħa u Tliet Kwarti

Isem: _____

Klassi: _____

Taqsim A

Wieġeb fil-qosor għal dawn il-mistoqsijiet generali kollha li ġejjin:

1. X'tifhem bil-kelma *devjant*? Agħti **ŻEWĠ** eżempji ta' kultura devjanti mis-soċjetà li ngħixu fiha llum. (3 marki)
2. X'jiġifieri meta ngħidu *stratifikazzjoni soċjali*? Spjega dan it-terminu billi tagħti eżempju **WIEHED** kif fis-soċjetà tagħna jista' jkun hemm din l-istratifikazzjoni. (3 marki)
3. Fisser kif il-Gvern ta' pajjiż jista' jgħin fl-iżvilupp tal-*welfare* soċjali? (2 marki)
4. Agħti **TLIET** eżempji ta' msieħba soċjali mis-soċjetà Maltija li wkoll jistgħu jkunu ta' appoġġ għall-*welfare* soċjali. (3 marki)
5. Agħti **ŻEWĠ** eżempji ta' pajjiżi tat-Tielet Dinja. Għaliex dawn jissejhu hekk? (3 marki)
6. X'inhuma *riżorsi naturali*? Kif jista' l-użu ta' dawn jaffettwa lill-ambjent ta' madwarna? Fisser it-tweġiba tiegħek billi tagħti eżempju lokali. (3 marki)
7. X'tifhem bit-terminu *s-settur tas-servizzi* fl-ekonomija ta' pajjiż? Semmi eżempju **WIEHED** minn Malta kif dan is-settur qed jingħata attenzjoni kbira. (3 marki)

Total: 20 marka

Taqsim B

Aqra din is-silta li ġejja u wieġeb il-mistoqsijiet **kollha** f'mhux anqas minn **40** kelma kull waħda.

*L-Ewropa ta' spiss qed tesperjenza każijiet ta' **atti ta' diskriminazzjoni**, li dejjem qegħdin jiżiedu, kontra **gruppi ta' minoranza**. Il-gvernijiet tal-pajjiżi differenti għandhom id-dmir u r-responsabbiltà li jadottaw miżuri biex jipproteġu d-drittijiet ta' kull individwu. Insibu li ħafna mill-istituzzjonijiet tal-Istat, partiti politiċi u l-midja, jittgħu t-tort fuq gruppi ta' minoranza meta jkunu qed jittkellmu dwar il-problemi tal-Istat.*

*Minħabba **l-globalizzazzjoni** qed naraw li persuni llum għandhom il-faċilità li jivvjaġġaw, jaħdmu u jgħixu f'pajjiżi Ewropej. Naraw ukoll li f'ċerti oqsma sseħħ **l-eskluzjoni soċjali** speċjalment ma' gruppi li jkunu marru f'dak il-pajjiż biex isibu haġja aħjar.*

Ghaqdiet mhux governattivi, il-gvern u l-midja għandhom jaħdmu id f'id biex jippromwv solidarjetà u jaħdmu sabiex **id-diversità** tkun ta' vantaġġ għall-pajjiżi, fejn kulhadd ikollu jipparteċipa b'mod ugwali.

Mistoqsijiet

- Agħti tifsira ta' dan il-kliem u saħħah it-tweġiba tiegħek billi tagħti eżempju **WIEHED** fuq kull wiehed.
 - gruppi ta' minoranza
 - globalizzazzjoni
 - eskluzjoni soċjali
 - ghaqdiet mhux governattivi
 - diversità

(5 x 2 = 10 marki)
- Semmi **ŻEWĠ** atti ta' diskriminazzjoni li sehhew f'dawn l-aħħar mitt sena fid-dinja u kkummenta dwar l-effetti li hallew fuq il-popolazzjonijiet differenti. (4 marki)
- Spjega kif id-diversità tista' tkun ta' vantaġġ għall-pajjiżi. (4 marki)
- Spjega permezz ta' **ŻEWĠ** eżempji kif gruppi ta' persuni emarginati jistgħu jiġu integrati fis-soċjetà bl-ghajjnuna tal-gvern u l-individwu. (4 marki)
- Agħti **TLIET** eżempji ta' ghajjnuna li qed jagħtu l-ghaqdiet mhux governattivi fil-qasam tad-diversità. (3 marki)
- Semmi **TLIET** effetti pożittivi u **ŻEWĠ** effetti negattivi li l-globalizzazzjoni halliet fuq id-dinja. (5 marki)

Total: 30 marka

Taqsimat

Aqra din is-silta li ġejja u wieġeb il-mistoqsijiet **kollha** f'mhux anqas minn **30** kelma kull waħda.

Fis-sena 1994 il-Ġnus Magħquda sejhet 'il-familja bħala l-iżgħar demokrazija fi hdan is-soċjetà. Diffiċli biex wiehed jimmagina soċjetà fejn ma teżistix xi forma ta' familja, u llum insibu diversi forom differenti ta' familja.

Il-familja estiża tradizzjonali kienet maħkuma minn attività agrikola, fejn kulhadd kien irid jagħti sehm. Illum hafna familji huma nukleari u fid-dinja industrijalizzata hawn it-tqassim tax-xogħol. B'hekk hafna mir-rwoli tal-familja hađuhom istituzzjonijiet oħra fis-soċjetà. Mill-familja nieħdu s-soċjalizzazzjoni primarja, u iżjed tard nieħdu wkoll soċjalizzazzjoni sekondarja permezz tas-soċjeta' li ngħixu fiha.

Fl-1993 il-Parlament Malti għadda liġi importanti hafna tal-familja, msejsa fuq prinċipji ta' ugwaljanza u shubija. Għalhekk il-familja saret simetrika, fejn id-drittijiet u r-responsabbiltajiet jinqasmu ndaqs bejn il-mara u r-raġel u l-omm u l-missier.

(Test meħud minn G. Baldacchino: *Ninvestigaw is-Soċjetà*)

Mistoqsijiet

1. Ghaliex tahseb li Ġnus Magħquda sejhet 'il-familja bħala l-iżghar demokrazija fi hekk soċjetà? Kemm tahseb li l-familja tal-lum hija verament demokratika? Agħti eżempji u WIEHED biex ttipprova t-tweġiba tiegħek. (5 marki)
2. Uri d-differenza bejn *familja estiza* u *familja nukleari*. (4 marki)
3. Semmi **ŻEWĠ** fatturi soċjali li wasslu biex il-familja Ewropea tickien hafna fid-daqs. (2 marki)
4. X'inhi d-differenza bejn agent primarju tas-soċjalizzazzjoni u agent sekondarju tas-soċjalizzazzjoni? (4 marki)
5. Fisser ghaliex bil-mod il-mod il-familja Ewropea, kif ukoll dik Maltija, qed tonqos milli tkun l-agent tas-soċjalizzazzjoni primarja. (5 marki)
6. Ghaliex fil-passaġġ t'hawn fuq il-familja hija msejha *istituzzjoni*? (5 marki)

Total: 25 marka

Taqsim D

Ikteb madwar 300 kelma fuq WIEHED minn dawn:

1. Illum il-ġurnata nitkellmu fuq tliet setturi ekonomiċi. Liema huma dawn is-setturi? Agħti TLIET eżempji ta' kull wiehed minnhom. Fit-tweġiba tiegħek tkellem ukoll kif dawn is-setturi flimkien jikkontribwixxu għall-Prodott Gross Domestiku tal-pajjiż.
2. Malta llum tiffirma parti minn dik li tissejjaħ il-Familja Ewropea. Dan ghaliex fl-2004 Malta saret tiffirma parti mill-Unjoni Ewropea. X'inhi għalik l-Unjoni Ewropea u kif tahseb li s-sħubija ta' Malta fl-UE wessgħet id-dimensjoni politika, ekonomika u soċjali ta' pajjiżna?
3. Iddiskuti fid-dettal il-vantaġġi u l-iżvantaġġi li holqu l-kompjuter u l-internet fis-soċjetà tagħna. Illum li qed nghixu fis-seklu 21, tahseb li ż-żgħażaġh jistgħu jgħixu mingħajr it-teknoloġija tal-informatika u ghaliex?
4. L-anzjani jiffurmaw madwar kwart tal-popolazzjoni Maltija. Dan x'effett jista' jkollu f'perjodu twil fuq is-soċjetà Maltija?

Total: 25 marka